

ZANIMIVEJŠI, ORNITOLOŠKO POMEMBNI PODATKI ZBRANI NA "MLADINSKEM ORNITOLOŠKEM TABORU POLANA 2000"

Matjaž Kerček

Uvod

Poleg glavnih ciljev – kvantitativnega popisa belih štokelj (*Ciconia ciconia*) in rjavih srakoperjev (*Lanius collurio*) – smo na taboru priložnostno opravljali tudi kvalitativne popise. Tako smo obiskali večino zanimivejših lokalitet SV Slovenije in pri tem zabeležili 115 vrst ptic. Opravili smo tudi nočne popise sov, pri čemer smo uporabili metodo predvajanja posnetega oglašanja. S tem so udeleženci tabora dobili širši vpogled na delo v ornitologiji.

Seznam zanimivejših opazovanj

Čapljica (*Ixobrychus minutus*) – 7.7.2000 smo opazovali dva osebka v trstičju na začetku Gajševskega jezera. Par tukaj tudi gnezdi. Zaradi svoje navezanosti na trstišča, ki jih ogrožajo hidrotehnični ukrepi, vnašanje neavtohtonih rastlinojedih vrst rib in požiganje, je ta vrsta v Evropi ogrožena. Zato je pomembna vsaka gnezditvena lokaliteta.

Črna štoklja (*Ciconia nigra*) – je v Sloveniji redka gnezdilka, vendar njeno število tako kot v večini Evrope počasi narašča. Dva osebka smo opazovali 8.7.2000 v Obrežu, kjer tudi gnezdi.

Konopnica (*Anas strepera*) – 9.7.2000 smo opazovali 1 osebek na Gajševskem jezeru. Ta vrsta je v Sloveniji nova gnezdilka, saj je prvič potrjeno gnezdila v Ormoških lagunah leta 1999.

Kostanjevka (*Aythya nyroca*) – 7.7.2000 je bil 1 osebek opazovan v Ormoških lagunah. To opazovanje je pomembno, saj gre za vrsto, ki je ogrožena v svetovnem merilu. Pri nas je edina potrjena gnezditvena lokaliteta Cerkniško jezero. Istega dne je bil en osebek te vrste opazovan na vodnem zadrževalniku Medvedce. Obe opazovanji sta suspektne na gnezditve.

Mala tukalica (*Porzana parva*) – v Sloveniji je po podatkih Ornitološkega atlasa Slovenije uvrščena med izjemno redke gnezdilke. Vzrok za to je poleg ogroženosti njenega habitata (trstišče) tudi skrivnosten način življenja. 7.7.2000 smo v Ormoških lagunah opazovali odraslega samca. Habitat na tej lokaliteti je primeren za gnezdenje te vrste, zato ji velja v prihodnje nameniti večjo pozornost.

Togotnik (*Philomachus pugnax*) - ta vrsta pobrežnikov pri nas ne gnezdi, redno pa se ustavlja na selitvi. 9.7.2000 je bilo v Ormoških lagunah opazovanih kar 115 osebkov v svatovskem perju.

Črnoglavi galeb (*Larus melanocephalus*) – v Sloveniji sicer ne gnezdi, a je reden gost na Obali. V notranjosti se pojavlja precej redkeje. 8.7.2000 smo v Ormoških lagunah opazovali drugoleten osebek.

Sivi galeb (*Larus canus*) – 9.7.2000 smo opazovali 1 mladosten osebek na Gajševskem jezeru. Vrsta se pri nas pogosteje pojavlja v hladni polovici leta. Njen status na Gajševskem jezeru je klatež.

Navadna čigra (*Sterna hirundo*) - na Gajševskem jezeru smo odkrili novo kolonijo te vrste v Sloveniji. Ptice gnezdijo na otočku na začetku akumulacije ob izlivu Ščavnice. Poleg te kolonije so v Sloveniji le še tri lokalitete na katerih redno gnezdi (Ormoške lagune, Ptujsko jezero, in Sečoveljske soline). V Sloveniji je kot gnezdilka močno ogrožena vrsta, zato je odkrita kolonija izjemnega naravovarstvenega pomena.

Mala čigra (*Sterna albifrons*) – 7.7.2000 smo opazovali 2 osebk (par) v koloniji navadnih čiger na Gajševskem jezeru. Pri nas gnezdi le v Sečoveljskih solinah, iz celinske Slovenije pa je izginila pred dvajsetimi leti z regulacijo reke Drave. Podobno kot navadna čigra tudi ona gnezdi na otočkih, kjer je varna pred plenilci. Koloniji čiger na Gajševskem jezeru je v prihodnjih letih, zaradi možne gnezditve te vrste, potrebno nameniti večjo pozornost.

Duplar (*Columba oenas*) – že ime nakazuje navezanost tega goloba na drevesna dupla in hkrati s pomanjkanjem le-teh tudi na njegovo ogroženost. Najdemo ga predvsem v nižinskih območjih. Opazovali smo ga 6.7.2000 v Veliki Polani, 7.7.2000 na Gajševskem jezeru in 9.7.2000 v Rogaševcih. Vedno smo opazovali 1 osebek. V SV Sloveniji je vrsta redka.

Pegasta sova (*Tyto alba*) – je prebivalka tradicionalne kulturne krajine. Zaradi intenziviranja kmetijske predelave in pomanjkanja gnezdilnih mest (seniki, cerkveni zvoniki, ruševine) je močno ogrožena, Zato je vsak podatek o njenem pojavljanju dragocen. S posnetkom smo jo izzvali 6.7.2000 v Petišovcih in 9.7.2000 v Dolnji Bistrici. V obeh primerih smo slišali en osebek.

Čuk (*Athene noctua*) – zanj veljajo podobne značilnosti kot za pegasto sovo. Še posebej je vezan na stare visokodebelne sadovnjake in ekstenzivno gojene travnike. Iz SV Slovenije je že skoraj povsem izginil. Opazovanje enega osebk te vrste dne 5.7.2000 v Veliki Polani potrjuje, da je zanj vsaj še to območje ugodno življenjsko okolje.

Čebelar (*Merops apiaster*) – 10.7.2000 smo opazovali 3 osebk v Murskem središču na Hrvaškem. Čebelarji gnezdijo v koloniji breguljk (*Riparia riparia*).

Smrdokavra (*Upupa epops*) – tudi to vrsto vse bolj ogroža intenziviranje kmetijstva, zato jo v nižinah le še poredko srečamo. Dva osebk smo 8.7.2000 opazovali v vasi Ropoča in še en osebek istega dne v Veliki Polani.

Sirijski detel (*Dendrocopos syriacus*) – je v Sloveniji zelo redka gnezdilka. To je vrsta ki je razširila svoj areal v Evropo šele v 20. stoletju. Prva potrjena gnezditve v Sloveniji je bila šele v letu 1997. 6.7.2000 smo opazovali 2 osebk v Gaberjeh. Habitat na tej lokaciji je primeren (kulturna krajina s parki, drevoredi, sadovnjaki, vrtovi) zato obstaja možnost, da tukaj tudi gnezdi.

Zaključek

Posebno pestrost vodnih vrst ptic smo ugotovili v Ormoških lagunah. Zanimive vrste smo opazovali tudi na Gajševskem jezeru. S številčnostjo ptic kulturne krajine izstopa širše območje Polan in Bistric z ohranjenimi kompleksi vlažnih travnikov.

LITERATURA

Bačani, S. (1998): Potrjena gnezditvev sirijskega detla *Dendrocopos syriacus* v Sloveniji. *Acrocephalus* 19 (89): 94-95.

Geister, I. (1995): Ornitološki atlas Slovenije. DZS. Ljubljana.

Gooders, J. (1998): Ptiči Slovenije in Evrope. Mladinska knjiga. Ljubljana

Matjaž Kerček, Kungota pri Ptujju 44, 2325 Kidričevo
daniло.kercek@siol.net